

Den Blinde Ku Snertingdal AS
v/ Inger Rosenfeld
inger@denblindeku.no

Saksbehandler, innvalgstelefon
Line Andersen, 61 26 60 71

Midlertidig tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven - Den Blinde Ku Snertingdal AS

Fylkesmannen i Innlandet har ferdigbehandlet søknaden om utslippstillatelse fra Den Blinde Ku Snertingdal AS og gir med dette midlertidig tillatelse etter forurensningsloven § 11 jf. § 16. Utslippstillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen gjelder midlertidig fra dags dato fram til 1. september 2019, for utslipp i forbindelse med produksjon av ost.

Videre virksomhet fra 1. september 2019 forutsetter at Fylkesmannen mottar en søknad om endring av utslippstillatelsen basert på en varig løsning for prosessavløpsvann og kjølevann senest innen 1. august 2019.

Vi viser til søknad om utslippstillatelse fra Den Blinde Ku Snertingdal AS datert 22. mars 2019.

Fylkesmannen gir med dette Den Blinde Ku Snertingdal AS midlertidig tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16. Fylkesmannen har ved avgjørelsen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen videre lagt til grunn hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker.

Utslippskomponenter som er antatt å ha størst miljømessig betydning er regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsen. Vi understreker at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Bedriften plikter å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår. Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling. *Videre virksomhet fra 1. september 2019 forutsetter at Fylkesmannen i Innlandet mottar en søknad om endring av utslippstillatelsen basert på en varig løsning for prosessavløpsvann og kjølevann senest innen 1. august 2019.*

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. For informasjon om øvrige regler

som kan være aktuelle for bedriften viser vi til www.regelhjelp.no, samt Miljødirektoratets nettsider www.miljodirektoratet.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Bakgrunn og saksgang

Det var opprinnelig Snertingdal Ysteri AS ved Torill Sogn Haug (eier av produksjonslokalene) som søkte om utslippstillatelse. Søknaden var utarbeidet av Hagens Rørservice AS på vegne av Snertingdal Ysteri og ble først behandlet av Gjøvik kommune etter forurensningsforskriften kap. 12. Etter en dialog med Gjøvik kommune i desember 2018 ble det avgjort at Fylkesmannen var rett myndighet siden virkeområdet for kap. 12 er avgrenset til utslipp av sanitært avløpsvann. Gjøvik kommune opphevet derfor sitt eget vedtak om utslippstillatelse den 20. desember og Fylkesmannen fikk oversendt søknaden fra Hagens Rørservice AS på e-post den 21. desember 2018.

Det var opprinnelig søkt om å etablere et infiltrasjonsanlegg på eiendommen for rensing av prosessavløpet fra ysteriet, samt sanitæravløp fra ysteriet og to planlagte leiligheter i samme bygg. Etter en gjennomgang av søknaden med tilhørende dokumentasjon ga Fylkesmannen en foreløpig tilbakemelding på e-post den 23. januar 2019. Vi pekte på en rekke svakheter ved prosjekteringen av infiltrasjonsanlegget og forutsatte at det ble innhentet bistand fra noen med tilstrekkelig kompetanse på naturbaserte renseløsninger. Vi pekte også på at prosessavløpsvann fra et ysteri i vesentlig grad er forskjellig fra ordinært sanitæravløpsvann, og at det er svært viktig å ta hensyn til dette når et slikt anlegg skal dimensjoneres. Denne tilbakemeldingen ble også sendt i kopi til Den Blinde Ku AS. I en senere telefonsamtale mellom Den Blinde Ku AS ved Inger Rosenfeld og Fylkesmannen, var det var enighet om at det også var i bedriftens egen interesse at infiltrasjonsanlegget og anlegget for øvrig dimensjoneres riktig for å sikre at det fungerer etter intensjonen og over tid. Det var også enighet om at det var mest hensiktsmessig at Den Blinde Ku AS stod som søker og framtidig ansvarlig for en utslippstillatelse.

Asplan Viak ved Knut Robert Robertsen ble engasjert for å vurdere renseløsning og utarbeidet et notat datert 13. februar 2019. Deretter innkalte Fylkesmannen alle berørte parter til et drøftingsmøte på Lillehammer den 25. februar. I dette møtet frarådet Asplan Viak å bruke infiltrasjon i grunnen som renseløsning, blant annet på grunn av begrenset disponibelt areal, begrenset kunnskap om grunnforholdene og ikke minst risiko for å forurense egen vannkilde. Isteden ble det anbefalt å installere et biologisk kjemisk renselanlegg med påfølgende etterpolering i lukket anlegg før utslipp via en gammel avløpsledning til Storelva. For å dimensjonere dette riktig åpnet Gjøvik kommune og Fylkesmannen for en midlertidig løsning med transport av prosessavløpet på tankbil med påslipp til kommunalt nett, slik at Den Blinde Ku AS både kunne komme i gang med produksjonen og samtidig ta prøver av prosessavløpet for å analysere på innholdet. I møtet ble imidlertid et slikt renselanlegg vurdert som for dyrt, og det ble stilt spørsmål om prosessavløpet isteden kunne fraktes tilbake til melkebøndene, med påslipp til deres gjødselkjellere, som en varig løsning. Fylkesmannen undersøkte dette spørsmålet nærmere i etterkant av møtet og ga tilbakemelding i e-post av 14. mars 2019. Vi pekte på at «gjødselkjeller-løsningen» ikke ville være en enkel vei å gå, og at den blant annet ville kreve at Mattilsynet og Miljødirektoratet først behandlet saken etter henholdsvis gjødselvereforskriften og forurensningsloven, før Fylkesmannen kunne ha gitt en utslippstillatelse. Vi ga samtidig signal om at det etter Fylkesmannens vurdering kunne være et aktuelt alternativ å transportere prosessavløpet på tank til kommunalt nett på varig basis, forutsatt at Gjøvik kommune gir sin tillatelse på forhånd, som et alternativ til å installere eget renselanlegg.

Av notatet fra Asplan Viak framgår det at det ikke foreligger noen dokumentasjon på prosessavløpsvannets sammensetning. Vaskevann fra ysteprosessen skal ledes via fettutskiller og videre til slamavskiller, hvor det blandes med sanitært avløpsvann. Myse og feilproduksjoner, der ostemassen ikke koagulerer, skal ledes til en oppsamlingstank for dyrefôr som hentes daglig av lokale gårdbrukere. Annen feilvare skal leveres til godkjent mottak. Anlegget vaskes vekselvis med sterk lut og sterk syre. Asplan Viak peker på at fettavskiller og slamavskiller må være produsert for å kunne tåle store pH-variasjoner. Maks. årlig produksjon av ost vil ligge på 50-70 tonn, noe som tilsvarer tilkjøring av 500 – 700 m³ melk årlig. Antall ansatte er foreløpig fem, men vil kunne økes til åtte etter hvert. Det er opplyst at prosessavløpsvannet vil utgjøre 3 m³ pr. dag og totalt 15 m³ pr. uke. Sanitæravløpsvann kommer i tillegg.

Etter denne prosessen har Fylkesmannen mottatt søknad fra Den Blinde Ku Snertingdal AS om midlertidig tillatelse til utslipp etter forurensningsloven, datert 22. mars 2019. Av søknaden framgår det at kommunen vil gi en midlertidig påslippstillatelse til det kommunale avløpsnettet og at kommunen vil jobbe for å finne en varig teknisk løsning for et slikt påslipp, hvis prøveperioden viser akseptable verdier for innholdet i avløpsvannet. Dette ønsker bedriften primært som den varige løsningen. Samme dag fattet Gjøvik kommune vedtak om midlertidig påslippstillatelse etter forurensningsforskriften kap. 15A. Tillatelsen gjelder påslipp av både sanitært avløpsvann og prosessavløpsvann fra Den Blinde Ku AS til kommunens avløpsnett via tankbil enten på Rambekk Renseanlegg, avløpspumpestasjonen i Ringsjøvegen 139 eller annet tilrettelagt punkt på nettet som kommunen kan bestemme. Påslippstillatelsen fra kommunen gjelder fram til 1. september 2019.

I ettertid (e-postkorrespondanse 28. mars 2019) har det framkommet nye opplysninger om at så mye som ni tideler av prosessavløpsvannet i utgangspunktet er rent vann som henholdsvis benyttes til oppvarming av melka i ystekarene og deretter nedkjøling av de samme karene. Dette er i utgangspunktet helt rent vann som går i et atskilt system. Slik røropplegget nå er lagt, ledes dette likevel til slutt sammen med prosessavløpet.

Fylkesmannens vurdering

Når forurensningsmyndigheten vurderer tillatelse og vilkår etter forurensningsloven, skal det legges vekt på forurensningsmessige ulemper sett opp mot fordeler og ulemper som tiltaket ellers medfører, jf. § 11 i loven. Ved vurderingen skal det også tas hensyn til prinsipper i vannforskriften §§ 4-6 og naturmangfoldloven §§ 8-12.

I henhold til søknaden av 22. mars 2019 er Den Blinde Ku AS godt etablert i markedet for norske håndlagde oster, og var inne i en sterk vekstperiode da hele meieriet med lager i Ås brant til grunnen i april 2018. Det ble høsten 2018 bestemt at eier av gamle Snertingdal ysteri, Torill Sogn Haug, skulle sette i stand bygningene og at Den Blinde Ku AS skulle få leie produksjonslokaler her. Restaureringsarbeidet er utført i samråd med kulturminnemyndighetene med tilskudd fra både Riksantikvaren, fylkeskommunen og Gjøvik kommune. Selskapet Den Blinde Ku Snertingdal AS ble registrert januar 2019, med ca. 45 lokale aksjonærer, og ysteriet kan gi inntil åtte lokale arbeidsplasser. Det er altså mange positive sider ved å starte opp osteproduksjonen i Snertingdal. Samtidig er det en forutsetning at prosessavløpet renses tilfredsstillende slik at samlet belastning på de nærmeste resipientene, henholdsvis en lokal bekk (uten helårsvannføring) og Storelva, ikke blir for stor, jf. vannforskriften § 4 og naturmangfoldloven § 10.

Den opprinnelige omsøkte renseløsningen med infiltrasjon i grunnen var mangelfullt utredet og det forelå heller ingen risikovurdering med hensyn til forurensning av lokale brønner, herunder ysteriets egen vannforsyning. Avstanden til kommunalt avløpsnett legger ikke til rette for direkte påslipp, og

etablering av et eget biologisk kjemisk renseanlegg med påfølgende etterpolering i et lukket anlegg slik det er skissert i notatet fra Asplan Viak, er en høyst aktuell løsning. Etter Fylkesmannens vurdering er det imidlertid en like god løsning å transportere prosessavløpsvannet på tank til et egnet påslippspunkt på det kommunale avløpsnettet, forutsatt at innholdet er kjent og akseptabelt for slikt påslipp, herunder at pH ligger innenfor akseptable verdier.

Det er behov for å dokumentere innholdet i prosessavløpsvannet. Verken Asplan Viak eller Fylkesmannen har greid å finne fram til sammenlignbare anlegg med utslippstillatelse eller påslippstillatelse. Det er derfor nødvendig å sette i gang produksjonen for å kunne analysere på innholdet av prosessavløpet. Bedriften har selv ønsket å starte opp så tidlig som mulig av andre grunner. Det er derfor behov for en midlertidig utslippstillatelse. Fylkesmannen legger til grunn at det skal tas representative prøver fra oppsamlingstanken før hvert påslipp til kommunalt nett, i henhold til påslippstillatelsen fra Gjøvik kommune. *Det settes vilkår om at prøvene skal analyseres for biologisk oksygenforbruk (BOF), kjemisk oksygenforbruk (KOF) og totalt fosforinnhold (Tot-P), i tillegg til at volum og pH skal måles og loggføres, jf. den kommunale påslippstillatelsen.*

På spørsmål om kjølevannssystem den 28. mars, framkom det nye opplysninger om at «prosessavløpet» egentlig består av én tidel vaskevann og ni tideler rent varmt vann kombinert med større mengder rent kjølevann. Det varme vannet som benyttes til oppvarming av melka, varmes opp til om lag 80 grader. Deretter benyttes kaldt vann til nedkjøling. Dersom dette rene vannet skilles fra prosessavløpet, vil det være positivt både for det kommunale renseanlegget og med hensyn til transportomfanget. Det rene vannet kan slippes direkte ut i Storelva dersom det kan dokumenteres at dette ikke vil medføre noen nevneverdig temperaturøkning i denne resipienten. Det vil være behov for en utjevningstank siden det første vannet er svært varmt, det vil være behov for at temperaturen kan måles og det må innhentes data på variasjonen i vannføring i Storelva gjennom året. *Fylkesmannen setter som vilkår for den midlertidige utslippstillatelsen at muligheten for å skille ut rent vann og slippe det direkte ut i resipienten utredes i forbindelse med ny søknad og senest innen 1. august 2019.*

Det er et standardvilkår i utslippstillatelser at bedriften skal ha et system for energiledelse. Systemet for energiledelse skal inngå i bedriftens internkontroll og følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse. *Dette vil vi imidlertid ikke sette som vilkår for denne midlertidige utslippstillatelsen, men ta opp igjen ved en eventuell endret utslippstillatelse basert på en varig renseløsning for prosessavløpet.*

Søknaden er ikke sendt på høring. Fylkesmannen har vurdert at det ikke er nødvendig siden naboene er orientert om saken gjennom nabovarselet datert 27. november 2018. De får også kopi av dette vedtaket til orientering. Det har videre vært en løpende dialog med Gjøvik kommune fra Fylkesmannen overtok saken.

Fylkesmannen kan ved behov fastsette nærmere krav til virksomheten om deltakelse i vassdragsovervåking eller lignende tiltak, jf. forurensningsloven § 51.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

I samsvar med kapittel 39 i forurensningsforskriften kreves det gebyr for vårt arbeid med saksbehandling og kontroll. Ressursbruk som ligger til grunn for valg av gebyrsats omfatter gjennomgang av søknaden, telefoner, tilbakemeldinger på e-post og møte med søker, utarbeidelse av tillatelse og oversendelsesbrev med begrunnelse. Vi har beregnet at dette utgjør minst ett ukesverk. Fylkesmannen vedtar med dette som utgangspunkt at det skal betales en gebyrsats for

saksbehandling i forbindelse med søknaden på kr. 32 800,-. Dette tilsvarer gebyrsats 6 i forurensningsforskriften § 39-4, for ca. én ukes arbeid. Det var ikke merknader til forhåndsvarslet av gebyrsats i e-post av 4. april. Miljødirektoratet ettersender faktura. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtak om utslippstillatelse og gebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra underretning om vedtak er mottatt. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Line Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Midlertidig utslippstillatelse - Den Blinde Ku Snertingdal AS

Kopi med vedlegg til:

Snertingdal Ysteri AS v/ Torill Sogn Haug
Gjøvik kommune

torill@tsh-interior.no
postmottak@gjovik.kommune.no

Kopi uten vedlegg til naboer jf. nabovarsel datert 27. november 2018:

Lilly Synnøve Skiaker	Ytterrovegen 21	2838	SNERTINGDAL
Bjørn Otto Aalseth	Ytterrovegen 10	2838	SNERTINGDAL
Einar Stensrud	Svearovegen 71	2838	SNERTINGDAL
Roar Aaslund	Snertingdalsvegen 2156	2838	SNERTINGDAL
Terje Skiaker	Ytterrovegen 35	2838	SNERTINGDAL

Midlertidig tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Den Blinde Ku Snertingdal AS, Snertingdal, Gjøvik kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 22. mars 2019, samt opplysninger fremkommet under saksbehandlingen. Vilkårene framgår av dette dokumentet.

Tillatelsen gjelder midlertidig fra 15. april fram til 1. september 2019.

Formålet med denne midlertidige tillatelsen er å komme i gang med produksjonen og framskaffe tilstrekkelige data for innholdet i prosessavløpsvannet. Dette er viktig datagrunnlag for en varig renseløsning. Videre virksomhet etter 1. september 2019 forutsetter at Fylkesmannen mottar søknad om endring av utslippstillatelsen basert på en varig renseløsning for prosessavløpsvannet senest innen 1. august 2019.

Bedriftsdata

Bedrift	Den Blinde Ku Snertingdal AS
Beliggenhet/gateadresse	Snertingdalvegen 2168, 2838 Snertingdal
Postadresse	Herløgs vei 5B, 1430 Ås
Kommune og fylke	Gjøvik kommune, Oppland fylke
Org. nummer (bedrift)	992211172
Lokalisering av anlegg	UTM sone 33, øst: 246645, nord: 6760883, gbnr 242/3 og 245/16
NACE-kode og bransje	10.510 Produksjon av meierivarer
Kategori for virksomheten ¹	-

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer
2019.0326.T	0502.0154.01

Tillatelse første gang gitt: 15.04.2019	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
Tore Pedersen avdelingsdirektør		Line Andersen seniorrådgiver

¹ Jf. forskrift om begrenning av forurensning av 06.01.2004 nr. 931 (forurensningsforskriften) kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
	<i>[dato]</i>		

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av ost. Tillatelsen gjelder fra 15. april fram til 1. september 2019.

Prosessavløpet skal transporteres ukentlig på lukket tank til kommunalt avløpsnett jf. påslippstillatelse² fra Gjøvik kommune datert 22. mars 2019.

Et vilkår for videre drift er at det senest innen 1. august 2019 søkes om endring av utslippstillatelsen basert på valg av en varig renseløsning for prosessavløpet. Dersom videre transport på lukket tank til kommunalt avløpsnett viser seg å ikke bli aktuell løsning, må bedriften dimensjonere og etablere et eget renselanlegg før utslipp direkte i resipient. Det settes videre vilkår om at bedriften skal skille rent vann fra prosessavløpet, jf. pkt. 3.3. nedenfor. Dette må utredes som en del av søknad om endring innen 1. august 2019.

Bedriften bruker elektrisitet som eneste energikilde.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 til 14. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 14.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt. 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

---

² Jf. forurensningsforskriftens kapittel 15A om påslipp

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået som minimum medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Utskifting av utstyr og endring av utslippspunkt

Ved utskifting av utstyr må det nye utstyret tilfredsstillende prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensende utslipp og annen negativ innvirkning på miljøet, jfr. pkt. 2.3.

2.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal kunne dokumenteres.

2.6 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften så langt det er mulig uten urimelige kostnader å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere forurensningsmyndigheten om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 13.4.

2.7 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette³. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 13.1.

---

³ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996 nr. 1127

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger for prosessavløp

3.1.1 Utslipp fra punktkilder

Krav til prosessavløpet:

- pH skal ligge mellom 6 og 8.
- Det skal tas representative prøver fra oppsamlingstanken før hvert påslipp til kommunalt nett, jf. påslippstillatelse fra kommunen.
- Prøvene skal analyseres på akkreditert laboratorium for innhold av organiske stoffer i form av følgende parametere:
  - BOF (biologisk oksygenforbruk)
  - KOF (kjemisk oksygenforbruk)
  - Tot-P (totalt fosforinnhold)
- I tillegg skal også volum og dato for hvert påslipp loggføres.

Analyseresultatene skal danne grunnlag for valg av varig renseløsning og søknad om endring av denne utslippstillatelsen.

Prosessavløpet skal gå via fettavskiller før påslipp til kommunalt nett.

3.1.2 Diffuse utslipp

Virksomheten skal ikke ha diffuse utslipp til vann.

3.1.3 Utslippsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel avrenning fra lagerområder og områder for lossing/lasting, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

Bedriften har ikke oljeholdig avløpsvann.

3.2 Utslippspunkt for prosessavløp

Bedriften skal føre sitt prosessavløp inn på kommunalt avløpsnett i henhold til de krav som kommunen stiller for påslippet⁴. Endring av utslippskrav eller utslippssted i tillatelsen til det kommunale avløpsanlegget, kan medføre at forurensningsmyndigheten stiller nye krav for prosessavløpet.

---

⁴ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 15A om påslipp

3.3 Kjølevann og annet rent vann

Virksomheten skal inntil videre ikke ha separat utslipp av kjølevann og annet rent vann. Rent vann ledes sammen med prosessavløpet til oppsamlingstank før påslipp til kommunalt nett.

Det settes vilkår om at bedriften skal skille dette rene vannet fra prosessavløpet senest innen 1. september 2019. Vannet består av vann som benyttes til oppvarming av melka i ystekarene og deretter kjølevann for å kjøle innholdet i ystekarene hurtigst mulig ned. Dette vannet skal skal samles opp i en utjevningstank og kan deretter føres ut i Storelva på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig. Det skal dokumenteres i en søknad at utslippet ikke vil medføre temperaturendringer av betydning i resipienten.

Bruk av begroingshindrende midler i kjølevann og annet rent vann med direkte utslipp til resipient er ikke tillatt.

3.4 Sanitæravløpsvann

Kommunen er myndighet for regulering av sanitæravløpsvannet fra bedriften.

4 Utslipp til luft

Virksomheten skal ikke ha utslipp til luft.

4.1 Utslippetsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe herunder lukt for miljøet, skal begrenses mest mulig.

4.2 Luktbegrensning

Virksomheten skal drives slik at luktulemper i omgivelsene begrenses mest mulig.

5 Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Bedriften plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bedriften skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2⁵, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven. Tiltak i forurensete sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriften kapittel 22.

6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.7 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁶

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁷ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

7 Støy

Anlegget skal utformes og virksomheten drives slik at det ikke medfører nevneverdige støyulempere for omgivelsene.

---

⁵ Jf. forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

⁶ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

⁷ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

8 Energi

8.1 Energiledelse

Bedriften skal ha et system for kontinuerlig, systematisk og målrettet vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energiledelse skal inngå i bedriftens internkontroll, jf. vilkår 2.7. og følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse.

Systemet skal være etablert innen et år etter revidert utslippstillatelse basert på valgt varig renseløsning for prosessavløpet er gitt, dvs. senest innen 1. september 2020.

8.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt.

8.3 Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jf. pkt. 10.5.

9 Avfall

9.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. For materiale som utnyttes som biprodukt, skal det foreligge skriftlig dokumentasjon som viser at kriteriene i forurensningsloven § 27 andre ledd er oppfylt.

Innholdet av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses mest mulig.

Avfall som oppstår i bedriften, skal primært søkes ombrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon. Hvis dette ikke er mulig eller medfører urimelig kostnad, skal det fortrinnsvis materialgjenvinnes. Dersom dette heller ikke er mulig uten urimelig kostnad, skal avfallet så langt mulig gjenvinnes på annen måte.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder gjenvinning, skjer i overensstemmelse med regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven.⁸

Farlig avfall kan ikke fortynnes med den virkning at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall kan ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller

---

⁸ Se blant annet avfallsforskriften av 1.6.2004 nr 930 og kapittel 18 i forurensningsforskriften av 1.6.2004 nr 931.

skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes sammen med annet avfall, med mindre det letter den videre behandlingen av det farlige avfallet og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

10 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten

10.1 Kartlegging av utslipp

Bedriften plikter systematisk å kartlegge virksomhetens utslipp til luft og vann. Dette gjelder både diffuse utslipp og punktutslipp. Bedriften skal legge denne kartleggingen til grunn for utarbeidelsen av programmet for utslippskontroll (punkt 10.4).

10.2 Utslippskontroll

Bedriften skal kontrollere og dokumentere utslippene til vann ved å gjennomføre målinger. Målinger består av volumstrømsmåling, prøvetaking, analyse og beregning. Målinger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp og skal omfatte:

- utslipp av komponenter som er listet opp under pkt. 3.1.1
- utslipp av eventuelle andre komponenter som kan ha miljømessig betydning og dermed er omfattet av rapporteringsplikten

10.3 Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at måleutstyr, metoder og gjennomføring av målingene er forsvarlig kvalitetssikret blant annet ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Bedriften kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Bedriften må i tilfelle dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når volumstrømsmåling, prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten dersom slik tjenesteyter finnes.
- jevnlig utføre kontroll og kalibrering av måleutstyr

10.4 Program for utslippskontroll

Bedriften skal ha et program for utslippskontroll som inngår i bedriftens dokumenterte internkontroll.

I programmet skal bedriften redegjøre for de kartlagte utslippene (punkt 10.1), gjennomføringen av utslippskontrollen (punkt 10.2) og kvalitetssikring av målingene (punkt 10.3).

Programmet for utslippskontroll skal inneholde:

- en redegjørelse for virksomhetens faktiske utslipp til luft og vann, samt støy, med en oversikt over alle utslippstrømmer, volum og innhold, til luft og vann
- en beskrivelse av de forskjellige trinnene i målingene (volumstrømmmåling – prøvetaking – analyse – beregning) for hver strøm og komponent
- en beskrivelse av måleutstyr som benyttes til målinger, samt frekvens for måleutstyrskontroll og kalibrering
- en begrunnelse for valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens)
- en beskrivelse av valgte metoder/standarder for analyse

Programmet for utslippskontroll skal holdes oppdatert.

10.5 Rapportering til forurensningsmyndigheten

Bedriften skal innen 1. mars hvert år rapportere miljødata og eventuelle avvik for foregående år via www.altinn.no. Miljødata omfatter blant annet produksjonsmengder, avfallsmengder, energiforbruk og resultater fra utslippskontroll. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

11 Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

11.1. Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

11.2 Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

11.3 Etablering av beredskap

Bedriften skal på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer.

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, gjennomføre en beredskapsanalyse og etablere og vedlikeholde en nødvendig beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen skal dokumenteres i en beredskapsplan.

Beredskapsplanen skal som et minimum inneholde:

- etterprøvbare mål
- definerte fare- og ulykkessituasjoner (uhellsscenarier)
- rutiner for tiltak dersom fare- og ulykkessituasjoner inntreffer
- dimensjonering av personell og deres kompetanse, personlig verneutstyr, innsatsmateriell og responstid
- beskrivelse av beredskapssamarbeid med eksterne parter
- beskrivelse av øvelsesopplegg

Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år. Øvelsen skal legges opp i forhold til de fastsatte mål for beredskapen.

11.4 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁹. Bedriften skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller.

12 Eierskifte, omdanning m.v.

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

13 Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til forurensningsmyndigheten.

---

⁹ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Forurensningsmyndigheten kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Forurensningsmyndigheten kan pålegge eieren eller brukeren å stille ytterligere garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar. Sikkerhet/garanti som allerede er stilt iht. tillatelsen løper videre inntil forurensningsmyndigheten etter søknad fra det driftsansvarlige selskapet eller eier godkjenner reduksjon og/eller bortfall av slik sikkerhet.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift¹⁰. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til forurensningsmyndigheten innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til forurensningsmyndigheten i god tid før start er planlagt.

14 Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

---

¹⁰ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

Vedlegg 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

Dekloran pluss (syn og anti isomere former)	DP (syn-DP, anti DP)
1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCb
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen	
-----------	--

Alkylfenoler og alkylfenoletoksylder

Nonylfenol og nonylfenoletoksylder	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksylder	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP

Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonsyre (PFOS), inkl. salter av PFOS og relaterte forbindelser	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS), inkl. salter av PFHxS og relaterte forbindelser	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
Perfluorobutansulfonsyre (PFBS), inkl. salter av PFBS og relaterte forbindelser	PFBS, PFBS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	PFOA
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polisykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350